

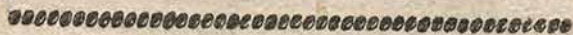
Ajan Wiete,

elli

Moninainen Nunto-kokous.

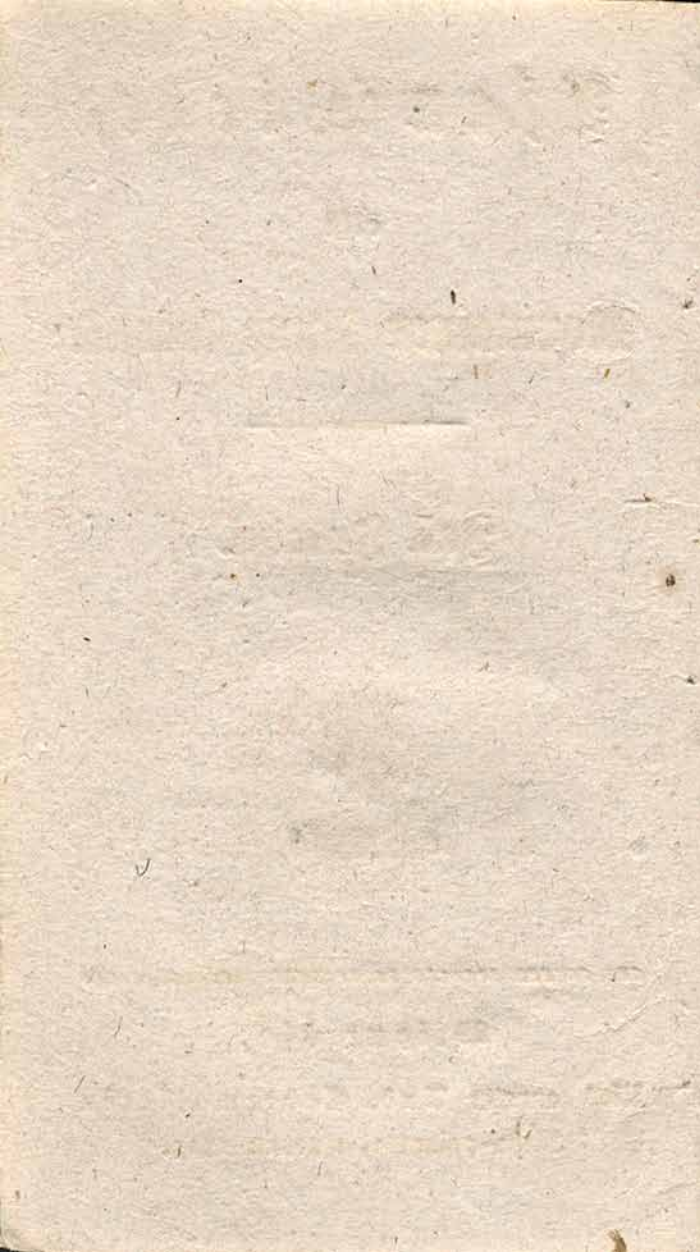

Tak. Tuteini.

Wiipurissa,

Ulos annettu And. Cederwallerin
Kirja-painosta, vuonna 1817.

Rupulista.

Suurin surmaja sukumme,
niin kuin kalma kaatelewa,
rundelewa, vaatelewa,
rusikoitsi ruton lailla
Suomen maatakin suloiista.
Kuka täällä koto-perän
tienne tämän kelvottoman?
mutta kurjaks' kutsutahan,
rupuliksi rumemmaksi,
jos' on kauan kaunistellut
ihmisiä ilman syytä.
Päästyänsä wallan päälle
tämä turmeli tuhannet,
lakastumaan saatti lapset,
kuori kaiken kauneuden
punertawan poski-päistä
nauru-suitten nuorukaisten,
kaivoi kastroihin ojansa,
taikka syöksä tuonelahan
monen tuskassa, tulesa,
paisumilla peitettynä.

Mutta vielä mandereella
löytyi turwa tuskan alla,
tuli Herra häijyllekin;

wahwa warjelus rupuli,
 jos' on taistellut todella
 rokon kanssa rohkeasti,
 tahtoi kohta kokonansa
 pojes julman juuritella,
 solmis' sanansa sopivat.
 sanoi kowin ja kopeesti:
 sinä rimo rokko - tauti —
 rokko-tauti raatelewa!
 kuka pahendamaan pannut
 on sun luojan laitoksia?
 Peljästyksessä pahassa
 pian kyllä kurja witsa
 heldyi halwatun kädestä;
 ain' on arka itsestänsä
 häijy, pahan harjoittaja.

Voittaja, nyt voitton saanut,
 moitti vielä murha-miestä,
 nuhteli sanoilla näillä:
 sinä korwesta kotoisin,
 peto julma, peljättävä!
 Kuinga monda murha-työtä
 olet sinä sisullasi
 tehnyt kaikissa kyllissä?
 Kuinga monen mieli karmas
 ombi kyllä kaswoistansa,
 ruumiistansa rewitystä,
 vielä kahta karmahambi
 jäsenistä jaättyneistä?
 Mutta, nyt on mulla walda,
 sun on waldas waipuneena;

wastus on jo warottuna
juonilles ja julmuudelles.

Anna edes armostasi,
itse armoton aneli,
seljän Kaari Kiperänä,
niin kuin muutkin murha-miehet,
nöyrät kovan nähtyänsä, —
anna edes armostasi
Suomen suku halduhuni.

Eipä iäisnä ikänä,
wastas' tähän wakaisesti
wahwa warjelu-rupuli,
ole sulla sanomista.
Suomen maidengan majoiissa,
Eussa waldani wakainen
ombi vastaan otettuna.

Nyt on walda warustettu
hyödyttäjällä hywällä,
jok' on waaran warjelia,
taudin poistaja pahimman
toko sukumme seasta.

Kolme aikaa.

Kolme aikaa, kuolemaiseta!
 ombi meillä merkittynä
 Suomalaiatengin seassa:
 Ensimmäisen aljettaisa,
 ehkä wailla walkeutta,
 esi-isämme olivat
 rohkeat ja rebelliset,
 kiitettävät tähtöissä!
 werellä ja woimallansa
 suojelivat sukuansa,
 wapautta warjelivat,
 koska Suomen koko seura
 piti onnen yhteisensä.

Sitte tuli toinen aika —
 aika muita awarambi,
 jossa Suomen joka sääty
 etsi omaa etuansa,
 hylkäs' toisen hywän onnen —
 hylkäs' kansan kunninangin.
 Moni wailla miehen mieltä
 ylen katsoi koto-kielen
 walistuksen wahingoiksi.
 Ensin, ehkä wähitellen,
 turmelduivat tawat täällä,
 viimein yldyi yhteiseksi
 kansan kaubea häwäistys.
 Suhlattua tawaransa,
 pahan menon palkeiksi,

ehti kerjää köyhyydessä,
 kontillansa toinen tuolla,
 tuola-suuna kuljesteleen,
 ehkä ihmisen näköinen,
 Ehdää maata karskallansa
 riemun tähden ruokottoman,
 viinan katkeran kiroissa,
 Kosk' on mieli päästä mennyt,
 sorjat ansainnut alensa.
 Turha taito tyhjän miehen
 kumiseepi korwissamme
 tyhjän tynnyrin tavalla.
 Pappi, niin kuin kirkon kello,
 kääsee kansan pyhytteen,
 ehkä itse ulos jääpi.
 Dikeuden osottaja,
 tuomarimme tunnotoina
 laki-kirjan kannen päällä
 vielä lahjoja lukeepi.
 Sota-miestkin mielehdin
 rauhan alla rohkeasti
 olka-päitäs' ylendaäpi,
 ehkä waaran waihattaisa
 sydän rinnasta sywälle
 — — — housuin asti aleneepi,
 etsii pötkyissä pyhyttä,
 jonn' ei joutuis' joka nuoli,
 pääsis' pelkohan perässä.

Aika kolmas olis' Eyllä
 tuolla vielä tulemassa,
 suwi suuren hymän suonnen,

valistuksen waituttama,
mutta menot muistuttawat,
juonet niin kuin nykyisetkin,
ett' ei ehdi toinen aika
lähemmäksi loppuansa,
ehkä loppui ensimmäinen.

Kerju-poika.

Miehen toimi, naisen toimi
kerran tyhmällä tavalla
toinen toisens' tapasivat.
Isän himo, äidin halu
ovat sittäneet sikään,
josta kasvoi Kerju-poika.
Isä piiloss' on pöyhynyt,
äiti itse ilmestynyt
tämän lapsen turvattoman.

Poika kulkema tyhissä
pussi pieni kainalossa
tappeli jo toisten kanssa,
takin lieve tasaamata
voikkui reisillä risoina;
kautta nurkkain kulleissansa
lapsi paatuu pahuudessa,

näpistelee näljän tähden,
wahingoksi warastaapi.

Näin nyt kasvoi kerju-poika,
paha paisui sydämessä;
warhain tuli häijy tapa
luonnon luoksi liitetyksi.

Roska konna kerjäläinen,
kasvatuksesta, koodota,
kansan hyvän hartioilla
oli warrelle wennynt,
petti siellä, petti täällä
aina kauppa-kumppaninsa,
pahat wietтели wiskohin,
hyvät puheella pahensi,
walhetteli warakahana,
wannoi wäärin ja kiroili,
— — murhas viimein monda miestä.

Mutta kaikki muuttelawat
menoansa maa-ilmassa;
tämä juoni loppui täällä.
Toisen onnen turmelia
on jo kourissa kowissa.
Wahingoittaja wihainen
titkuttelee kahleitansa
wangin mustassa majassa,
haisewassa hongelossa,
jossa seinät julmat, paksut
myrkyn sulkewat sisälle,

rauta-ristit ikkunoissa
 laukaakin jo kamoittawat.

Isä piilossa pysynyt,
 jol' et huolinut jokaisen
 sibiäsi siwullisen
 kaswatuksesta kotona!
 Katsos kahleissa petoa,
 jol' on sinun sibiäsi,
 Katsos händä kaakin-puussa,
 kirveen alla kontillansa!

Muista tästä mustat tekos,
 pahat juones pimeällä,
 joka elät irstaisesti
 haureuden hulluudessa.
 Muista vielä waaran alla
 helmasfakin hembeässä,
 että's naisen nauru-suisen,
 jol' on hellä heikummalle,
 onnen tuhlaat tunnotoina.

Kovin kansat kivoilewat
 hedelmänsä hylkääjätä,
 joka tuottaa turiloita
 onnen surmaksu sukunsa.
 Oman tuskansa tulesa
 lapses syystä surkeasti
 sabattele sittäjänsä;
 hän on onneton olendo
 matalemaan maamme päällä,

mahdottomin maa-ilmassa
toivojaksi toisen elon
tuolla tuonelan taivana.

Varoitus.

Sinä, weljen' siivollinen,
joka mielit maa-ilmassa
aina wältellä wikoja,
Karta taiten tilaisuudet
kewottomiin konnaan tdihin,
älä yllytä haluas;
halu muuttuupi himoksi,
himo synnin sytyttääpi,
syndi siitää kadotuksen.

Tohtorista elli Lääkäristä.

Serran paha poltto-tauti
miehen kalloa kiwiski,
itse Tohtorin isomman;
potewana pohmelossa

Luuli lääkäri lewoton
 kauheasti kituwansa
 läwistettynä läpitse
 rauta-kangella kowalla.

Nytpä waista waiwan alla
 herra huomaitti tapansa,
 muisti wanhat murha-työnsä,
 Euinga ennen elämäiset
 kautta hänen kowuudensa
 waiwat karsiwat wihaiset
 neulan warjissa wawisten.

Mutta koska tuonen tielldä,
 Euolon kourain hellitesä,
 palas' lääkäri paraten,
 kohta lupasi lujasti,
 wielä wahwisti walalla,
 ett' ei enää elämäistä
 Euoletella kurjuudella,
 eroitella ehdollansa
 jäseniä jäsenistä;
 waan hän muitakin manasi,
 waroitteli wakaisesti,
 että Eufin Euolettaja
 hengen pian hellittäisi
 hywin helpolla tawalla,
 koska lisäks' koetusten,
 terweyden tarpeheksi
 ruumis toisen turwattoman
 tutkittawaksi tuleepi.

Näkö Tika-puista.

Uvaruudess' ajatusten
 näkyi minun näösfäni
 Kerran kolme tika-puuta
 paljoakin pidembätä
 niitä, jotka näytettiin
 jalon Jakobin unessa, —
 engä minä Engeliä
 nähnyt näillä lendelewän;
 Kolme pitkää tika-puuta
 näkyi minun näösfäni,
 joissa oli jatkettuna
 yhden päässä toisen alkua.

Ensimmäisen puola-puilla
 olit huonot häpiässä,
 ilkeämmät ihmisistä;
 pitin toisen puola-puita
 ylembänä yksin kaksin
 lauma luondo-kappaleita;
 Kolmannella kunniasa
 istuit ihmiset jalommat.

Ongo tässä oikeutta?
 muutama jo muistuttaapi.
 Kuf' on aies asettanut
 suuren osan su-ustamme,
 Me joukon järjettömän?
 Kuf' on tehnyt tika-puutkin?

Min' en tiedä, mingä tähden
 ombi tämä tapahtunut,
 taikka kuka työn on tehnyt,
 mutta sen mä tiedän tosin,
 että sukus enemmästi
 tuhlannut on tunnotoina
 arvon's' tyhmillä tavoilla,
 ehdon töillä elämässä;
 suku joukon järjettömän
 aina arvonsa pitäääpi.

N ä ö n s e l j i t y s .

Härkä on siis hännällinen
 korkeampi kunniasa,
 ihmis parvoja parempi,
 jotka tapans' turmelewat.

Sana-sota.

Hei! o! hyvät ystäväni!
 mikä ääni ombi maassa,
 mikä meteli mäellä?
 — — Ohho! outoa nähdä!
 silmä-läpen' lepiävät,
 laudat kulkewat kasahan,
 koska suuret sota-joukot

lydwät toinen toisiansa,
 niin kuin laineet luowattaisa
 laivan kansa kamppailawat.

Woi! te, wanhat weri-koivat!
 mistä murhaawa siunne
 ombi tiukkunsa ko-onnat?
 Ruus' on sota sortawainen,
 sielä siunaus katoopi;
 nälkä, kuolo kauhistawa
 owat tämän leikin loppu.
 Onko tämä otollista
 vielä walistus-ajoilla?
 ehkä muinen esi-isät,
 kosk' ei löhtynyt lakia,
 eikä toden tekiätä
 Walda-kundahin wälillä,
 ostit usein oikeuden
 wiattomalla werellä.

Mutta, kuka liene kulin
 riita-miehistä rajuiista,
 jotka tässä taistelewat?
 — — Jopa minä sota-joukot
 näen neljän Walda-kunnan,
 kaks kullakin taholla:
 järki ja myös hyvän suondo
 sielujamme suojelewat;
 wäärä oman woiton pyhündä,
 hullu hekuma siwulla
 teloittawat tunnon lahjat.
 — — Jo nyt joukko hyvän-suonnon,

aivan arka hengellensä,
 Farkeitetaan kangahalle
 voiton pyynnöitä pahalla.
 Järki juosten hengittävä
 myös jo näändyvä näkhyppi
 häijyn hekuman parissa
 — — kolme kymmendä kovuutta!
 paljon järki pakeneepi,
 kovin kioittaa hekuma,
 hynän-suondo hyppääväinen
 kauas sirtty silmissäni
 voiton pyynnön vaikuttaisa.
 — Ohho! sodan surkeutta;
 vanha mies on vangittuna,
 järki hallussa hekuman;
 voiman kautta voiton pyynnön
 hynän-suondo siunattava
 Farkeitettiin kulkuville
 sydämistä syndisien.

Kasteesta.

Kyllä olis' kynäisellä
 syntä miivoja vedellä,
 mutt' ei tahdo murheellinen
 pännän käyttäjä kädellä
 saada suustansa sanoja
 asiata ajaaksensa.

Koska talven Tammi-kuussa
 kirvoitettiin äidin kohtu,
 syntyi ihmisen sikiä,
 tuli poika Pohjan maalle;
 wiheldäissä tuulen wihhan,
 pahan pakkaisen parissa
 piti poika päästettämän
 kohta sekaan seura-lunnan
 kautta kastehen pyhimmän.
 Suskin eloon ehtineenä
 kapalossa kitisewä
 lapsi tuodaan Temppeleihin,
 kirkon kylmemmän sisälle.
 — Mutta, mitä tapahtuupi
 pienellä on hengi hellä,
 lapsi kuolee kastettaisa,
 Davin pyhästi sanellen:
 Pakene sä, paha hengi,
 siirry pois sikiästä!

Waikka wailla hengeäkin
 oli powi poikaisella,
 Pappi ruumiin runsaasti
 sunas' kuitengin sanalla,
 että kirkko kumahteli,
 risti rinnan kädellänsä,
 kallon wedellä walatti.

Nyt on kysymys korwembi
 wastattawa wakaisesti
 tarkemmalda tutkialda

Tuin on tämän kirjoittaja:
 Kennen syh ja syndi liene,
 ett' on lapsi lakastunut
 warhain waipunut elosta?
 Kyllän luulen, lukiani,
 että warssi wahwistunut
 olis' paljoa parempi
 kuljetella kummildamme
 kylmän kasteen alaiseksi
 kovan pakkaisen parissa.

Kiiwauden Waiikutus.

Kerran tapas' kulkewainen
 pienen pojan pitkänänsä
 pelto-portin wartiana.
 Mistä tie on kirkon tykö?
 Kysyi tällö kulkewainen.
 — Poik' ei puhunut sanaakaan:
 Mistä tie on kirkon tykö?
 tiuskas' kulkewa kowemmin.
 — Poika waikeeni wakaasti.

Pileami pani aasin
 kopin kautta puhumahan,
 ajatteli itseksensä
 kiiwastunut kulkewainen,

engös minä mahda, lurjus,
 saada sinulda sanaakan;
 paiskas' pojan polwillensa,
 hautoi hartiat kepillä,
 hosui lasta, että hengi
 jätti ruumiin jähtymähän.

Wasta kuuli kulkewainen
 perässä päin puhuttawan,
 ett' on joku julmuudessa
 myllän murhannut rumasti.

O ppi.

Älä pääätä pikaisesti,
 tunnotoina, tutkimata,
 armon päälle asioita.

Muuraisista.

Täs' on juttu juteldawa
 muuraisista metsissämmä,
 joill' on watsa warren päässä.
 Sekainen on suku tämä,
 niin kuin kansa keskenänsä;
 täs' on suuri-sukuisia,
 joill' on walda wanhuudesta,
 aiwan monda meikaläistä.

Suurill' ovat suuret hovit
 kuufistoissa, kangahilla
 warfin wapaina weroista;
 mutta sääty meikalainen
 ombi toisten onnen tähden
 kaisen kuorman kandajana,
 usein mailla wapautta.

Mutka-seljät muurahaiset,
 wääristyneet waiwasansa,
 anomuksen alhaisimman
 kautta kurjan käsi-kirjan,
 täynnä wanhaa walitusta,
 Waldiaallensa wetawät.

Käsi-kirja kielelöngin
 jutteli nyt julkisesti
 suruisilla sanoillansa:
 Hywä, korkeä kuningas!
 Majesteetti mahdollisin!
 werraton on sinun waldas,
 armos sitä awarambi.
 Tässä miehet meikalaiset
 polwillansa portahallas
 walittawat kirjan kautta
 yli kärsityn kowuuden.
 Rauan ombi meillä kyllä
 yksin kuormaa kuljetettu,
 kauan ombi meitä kyllä
 pimyydessä pidetty,
 kauan ombi meillä kyllä
 työtä teetetty hewisä,

jossa tawat turmeldumat ;
 maata omaa olis' hyvä
 kungin wiljellä kotona ,
 maasta maksella weronsa ,
 ehkä haldiat howissa
 edes tuovat tunnotoina
 turhat syynsä tällä lailla :
 kautta kovan raskauden
 joukko pauloissa pysyy ;
 walistus on waarallinen
 kansan luona keltottoman ;
 puutos tulis' totisesti
 kartanoissa , Raupungissa ,
 nälkä meille näännyttävä ,
 jos nyt joukossa jokainen
 olis' osansa iäändä ;
 suku , seura meikäläinen
 lewiäisi loppumata ,
 että puuttuisit pesissä
 kuivat kuusen neulaisetkin .

Onko syhtä asiassa ,
 tässä turhasa jutussa ?
 kasan täällä wedettäissä
 ombi kuorma Walda-kunnan
 wasta kaikille keweä ;
 wasta walistus wirinnyt
 ombi onnen sytyttäjä .
 Kyll' on kangailla kalua ,
 Kyll' on muonaa metsiäsamme ;
 työllä eine enetähän
 werot maksetaan wäellä ;

Lummi kahdest' on parempi
 Balda-kunnassa vapaassa,
 Kuiva neula kuusistossa
 taikka muurainen mäellä?
 Se on toki selvä sana
 kautta kyllän koetuksen:
 jossa joukko suureneepi
 mit' on maassa mahdollista,
 siinä maa on mainittava,
 siitä syndyyppi valistus,
 wiisauksin wiriääpi
 töissä, konstissa kotona.

Wiisas, hyvä Galdiamme!
 nämät ovat suuret hymme,
 joilla me nyt meikäläiset
 tässä etsimme apua,
 — — auta meitä armos kautta,
 koskas hyvämmme hawaitset!

Nöyrät, nopsat palvelias,
 alammaises alhaisimmat,
 kuusen neulaisten kotojat.

Kiwi-piirros

Gäpy-patsaassa Suomen Oppineille.

Suomen kansa aiwan kauan
 rawinnut on rakkaasti

omiakin oppineita
 pohjaisessa pomesansa;
 mutta miehet muukalaiset,
 lihawina lewossansa,
 oman onnen kalwehessa,
 hylkäsiwät koto-kielen
 walistuksen wahingoiksi,
 häpiäksi kansa-kunnan,
 jos' on tyhmästi jätetty
 epä-luulon erä-maahan;
 ehkä ombi oppineilla,
 menen tähden mielettömän,
 itse häijymbi häwäistys,
 tämän patsahan tasainen.

Pahat sikiät.

Suka liene kauheambi,
 ilkeambi itsestänsä,
 kuin on karmehen sikiä,
 kuin on riita, ruma poika,
 poika oman woiton pyhynnen,
 joka syöpi siittäjänsä;
 kuin on tyttö kurjetoina,
 hellä, hembeä hekuma,
 joka warhain wanhembansa
 riemun kautta raatelee?

Lohdutús.

Mopsi petti monda miestä,
 wannoi wáárin ja warasti;
 joutui viimein wika-páána
 kannustamaan kaakin-puuta
 Eowin turjalla tavalla.

Kársi, kársi! kulda poikan' ?
 lohduittaapi lastans' áiti
 seljän takana turulla;
 kársit wuinen pyhát miehet,
 kársi Kristus risti-puusfa.

Voika potkasi emánsá
 kanda-páállá kyljellensä,
 soimas' vanhembaa sanalla:
 sinun syysi, surmattawa!
 ombi surmahan fikias,
 joka turmelit tapani,
 säästit witsan waikutusta;
 rakkaudes raatelewa
 onnen lapseldas lyhensi.

Matka - miehistá.

Meljä miestä matkustaapi
 täällä edes ja takaisin,

meren puolet, Pohjan maatkin
 Eikki kulkewat läpitsä.

Kewät kulkee kaunihisti
 meri-mailda Suomen maahan
 Kulkais-kimppu kainalossa,
 hyvän lemun la wittääpi
 joka paikkaan peräsänsä.

Suvi jäljessä suloinen
 wiitta päällä ruohon päinen
 terwehtämään tulee meitä;
 tullessansa tuopi lahjat,
 toiset lupaa lähteisänsä.

Syksy Pohjasta palaten
 vasten kėsää waeldaapi
 palkitsemaan päivä-työmme,
 kėsän kauniin hywydestä
 osat jakelee jalommat.

Wiimein tulee talwi maahan,
 kylmä-takki kainulainen,
 jok' on wanha ja wihainen;
 hän on wieras wiiprywämbi
 matkallansa Suomen maassa.

Kewän tuloſta.

Metsän lapset leulawaiset
 puiden oksilla puhuvat,
 ilmoittawat iloansa,

Koska tulee taka-perin
 Kewä kaikkille suloinen.
 Eikös ihmiset enemmän,
 joill' on jalo järjen lahja,
 mahvais' mainita hymyyttä,
 laupiutta suuren Luojan
 syttyneillä sydämillä.

Sinnut warhain wisertävät,
 että tukka tutiseepi,
 Koko luondo leikitseepi,
 Koska armas aamu rusko
 tiedon andaa aikaiselta,
 että walon waikuttaja,
 lämmittäjä luonnon kaiken,
 päivän kuldainen Kuningas,
 suopi kauan korkealla
 katsehdawan kaskojansa,
 joista siunaus jakoo.
 Lempeässä loisteheissä
 kulkaisetkin kedollamme
 silmä-lautans' lewittäwät,
 joita joukko mesiäisten
 sydämeistä suuteleepi.

Wilu-taudista.

Muinen wanha wilu-tauti
 wiksi-huuli, wihta-partta,

roima-housu, home-silmä,
 jonga fallon harmaat karvat
 paistawat kuin päiväisellä
 tuohi-koivut kuusistossa —
 muinen vanha wilu-tauti
 kysä-selki, kongo-nokka,
 leuka-peräin louskuttaja,
 kulki kylmänä kesällä
 kauhtanassa karheassa,
 tappuraisessa takissa.
 Nijä hassu hallawana
 pikin maata matkusteli
 ynnä pahan puolisonsa
 poltto-taudin tuskallisen.

Tämä paha pari-kunda,
 emä eripuraisuuden,
 wiippi kerran wierahana
 kauan minun majassani,
 yli määrän matka-miehen.

Ukko, se ukura-silmä,
 kowa-koura, kylmä-kynsi,
 majans' jääksi jäähdyttaja,
 jolla ombi otsan alla,
 ryppy-kynnöksen rajalla
 filmä-ripsheet riippuwaiset
 kaharassa kahden puolen
 nenän juurta juurewata,
 nosti menon ja metelin.
 Tämä ukko täydellinen,
 tämä kuuluisa kupiias,

ärjästeli äkeästi,
 Kauas karkoitti kotoa
 enjin aina emändänsä,
 Kowin hammastans' kivistä,
 että filmät sameroiset
 iskit tulda tuimuudesta,
 parta jäisenä järvi,
 tukka luminen tutisi
 hartioilla hajallansa.
 Tämä ukko täydellinen,
 niin kuin nyt on nimitetty,
 rawisteli ruhoonsa,
 että itse isännän
 ruumis tärisi turvassa,
 helisivät hambahatkin.

Waan ei waimot myöden anna
 miehen kourissa kowangan.
 Niimbä tässäkin todella
 tulduansa takaperin
 wino-filmä, wipsu-huuli
 akka aina woi-ton otti.
 Nimmän postet punestuiwat,
 eukko otsansa rypisti,
 wesi lönlyn laupiolle
 kylmydestäkin kowasta,
 ajoi pakkaisten pakohon
 että wirsut wilahtelit,
 josta jälle julma waiwa,
 tuška polttawa powehen
 tuli tuwan haldialle,
 että kurrkukin kihisi

Kieldä kas'aisfa wetehen,
 hiki tiehui karwan päihin
 ruumihiesta riutuwasta,
 tauti päättäni porotti.

Saan mä neuwoksi sanoa,
 mainita muillekin vielä
 kautta oman koetuksen,
 kuingan wasta wiekkahasti
 pääsin wieraista wapaaksi:
 minä syötin, minä juotin
 heitä häpeemättömiä
 ensin wierahan waroilla;
 mutta koskan koetellen
 tulii tawat tundewahan,
 syötin heillä karwaat kaakut,
 juotin juomat kaskeramat,
 annoin maistaa fiinan fuorta,
 latkia leiwätä liendä.

— — Näin on moni muukin ennen
 wieras wiipymä paennut
 huonon räätin rakettua.

Imatran Koski.

Kauas kuuluupi kohina
 Wuoksen wirran wahto-harjan,
 Kauas kauhean Imatran.

Lähembänä wirran Ivona
 korvat tukitaan kohulla,
 sumu sakea peseepi
 vielä kasvat kasselian.
 Pilvi nousee paksu aina
 wirran reunoille vihaisen
 kosken kovan wieritesä,
 jossa näkyy joka aika,
 päivän paistaisa wetehen,
 Taimaan kaaren kappaleita.

Näin on laatu Ruoko-lahden
 kosken kovan' kutsuttawan,
 jong' on Saimi synnyttäjä,
 imettäjä iän, päivän.
 Tämä ombi weden wuoto,
 tämä liemen liikuttaja.
 Westi waelda wetelä
 kahden kallion wälillä.
 Siinä liemi lewotoina
 kiehuu, kuohuu kulleissansa,
 hyppää niin kuin lammas-lauma
 ojan ylitse awaran.
 Wahto walkoinen kasoissa
 idyhähetelee lewäälle,
 niin kuin kuiwa willa-kasa
 piesten pitkillä lepillä.
 Westi tuoksuu tuskissansa
 paiskeldaisa pyörtäneenä
 kowain tiwein hartioille,
 juuri niin kuin jauho-laari
 tuulen postein puhaldaisa.

Muisto-merkit monet vielä
 ovat Kauan Kalliolla,
 reijät reunalla Zmatran,
 josta wesi muinen wieris',
 Kuukus' liemi Kuohuwainen.
 Nyt on wirta woimallansa
 tehnyt tiensä sywemmälle
 poikki Kallion Kowemman,
 jäljet jättänyt awarat,
 toinen toistansa sywemmät,
 ihmeiks' aina ihmisille,
 maassa muistoksi ikänsä.

Fateus.

Makkauden raatelia
 Fateus on kartettava;
 mutta missä, millä lailla
 wältetään sen wäärät juonet,
 wihat, wainot, willitykset?

Osan Kanssa Kuunihimman
 ombi hywä huwitella
 seuran korkean seassa,
 luona alhaisten asua;
 mutta wertaisten wälillä
 häijy herääpi Fateus.

Hirvi juoksee hongistossa
 oksan sarveen sattumata,
 hirwen pensaisa hypäter
 ovat oksat matalalla;
 mutta wiita waatii waista
 hirwen hiljaa kulkemahan,
 ett' ei taitu suuret sarwet.

Kuoharista elli Salwajasta.

Ah! ett' aiwan andais' myöden,
 Kielen' liikkuis' kerkeästi,
 ettän toisin taitawasti
 edes unen warsin uuden,
 jonga näki, jonga tunst
 itse Kuohari Kuhainen.

Mutta, mit' on huokaildawa
 Kauan toinda, taipumusta?
 asia on aljettawa
 jutun juonehen ruweten.

Sämä Kuohari Kuhainen
 teki Kerran kaisen päiwan
 Wirkans' työtä wireästi
 weitsen werisen terällä,
 suolas', poltti sywät haawat.

Koska warjo wennyneeksi
 tuli päivän paetessa,
 Eohta kuohari Kuhainen
 luunsa laskee wuotehelle
 unen helmaan uupumahan.
 Tässä meidän Mestarimme
 rupees' näkemään näköjä.
 Ukko luuli unesfansa
 muuttuneensa mullikaksi,
 waikka vielä miehen mieltä
 pysyi aiwussa alati.

Koska luulon lairumella
 kulki sonnina Kuhainen,
 näki unen uudet majat,
 tunsi tyhymät asujamet,
 hawaitsi hän häijyläisten
 keskustuksen korwifanssa,
 ett' on sonni salwettawa.
 Nyt on walweilla warwistus
 koko ruumiissa Kuhaisen
 alla pahan peljästyksen.

Aija wiedään ähkywäinen
 miesten woimalla mäelle.
 Nesi Edydellä kowasti
 niwoi forkat sonnin alla,
 toinen wesi, kolmas wäänsi
 mullin kowin mylwiwäisen
 kyljellensä karkehelle.
 Samá raukka rehki tässä,

tämä paisui ja puhalsi.
 Lijan tuskansa lisäksi
 näki vielä weitsi suussa
 itse konnan kuoharingin
 pussi-seljän putkah tawan
 taka jalkainsa takaisten.
 Tuimasti jo tunsi puukon,
 raudan miildävän rumasti
 ennen ehjässä ihossa.

Kerran kuohari Kuhainen
 vielä voimansa kookopi,
 tembaa tuskassa kowasti,
 — — niini-nuora nikeldyyppi,
 — Edysi katkes' karpaleiksi,
 sonni raukka salwettawa
 pääsi pauloista pakohon.
 Mulli mittaa mieluisesti
 maita, soita forkillansa,
 selkä liikkuu lainehissa.
 — — Mutta, mieli-hyväksensä
 mies nyt heräsi häädystä,
 löysi itsensä lewolla
 warsin wirheetä, wiata,
 ehkä kieris' kyljen alle
 hiki kuuma karpaleissa
 koko ruumiista Kuhaisen.

Ah! nyt armasta iloa,
 että itsens' ihmisenä
 ukko pauloista paennut

wielä viimeingin hawaitfi.
 Ukko pauloista paennut
 teki luiton tunnon kanssa,
 ett' ei enää tyhjän lailla
 olla toisen turmelia,
 surma muiden miehuudelle.

Isällinen waroitus naimisessa.

Sta poikani opikses
 wanhan huulilda waroitus.
 Koska weres wieriämä
 lämbiäpi rinda-luisfas,
 Koskas menet kosimahan,
 Koskas waimoa walitset,
 silmäs woitele sokeat
 rakkauden riemun alla
 järjen öljyllä jalolla.
 Älä ryhdy rahan tähden
 pahan elkisen pariin;
 Eylmä kulda kumppaniksi,
 walju waimoksi hopia,
 se on Suomen sanan lastu.
 Rakkaus ja terwe ruumis
 tawara on täydellisin
 kumppanilla keskenänsä.

Paha naitaa naurawainen,
 paha ämmäksi äreä.
 Myöden on äändä waiilla,
 hullu paljon puhuwainen,
 ilkeä iso toruja.

Harwat saawat mielä myöden
 waimon taitawan kawoissa;
 yks' on Herrain halailema,
 toinen turhasti korea,
 kolmas weltto wahwaan työhön.

Hywä olis' wisu waimo,
 hywän-suoma, siwollinen,
 taitawa ja toimellinen,
 laadullinen joka laissa;
 mutta, miss' on mesi-leipä
 tehty wehka-taikinaista?
 Dingo wielä wirheetöndä
 ollut maassa olendoa?

Karta siis, mun sikiäni,
 wiat suuret wiisahasti,
 waan ei wirheitä wähiä,
 joiss' on osa ihmisyiden.

Tän mä panen päätökseksi
 wielä lauluni lufuksi:
 Autuas awio-kunda,
 jossa luonnot luonnistawat.

Beljellinen varoitus naimisessa. —

Beljen' hymä ja vakainen!
 perustelee puhtahalla
 aviolla onnes alkua,
 etsi myöskin ystämyyttä
 kultas luona kaunihimman;
 tällä patsaalla pysyy
 rakkaudes rakennuksen
 nurkka-kivi kohdallansa;
 muutoin ombi onnes hetki
 halpa, huifendelemainen.
 Pian rakkaus palaapi,
 onni jääpi jähymähän,
 jos ei ystämyys jalombi
 siehen lisäile sytettä.

Muinen mielistyini minäkin
 työni pomeen pohmelossa,
 minä riemulla rakastin.
 — — Ohho! aikaa autuasta
 hetkilläni huwituksen.
 Sulta päästä suuren siiven
 Engelimme ensimmäisen
 olis' tässä tarpehelle
 sitä sulle tulkitani
 mitän tunsin tyköni,
 Koskan kuldani siivulla
 Käsi kädessä kävelin,
 Koska suuni andoi suuta,
 huulen' huulilla lepäsi,

sydän sulsi powessani.
 Mutta kuin ei meillä ollut
 yhdistävää ystävyhtä,
 aivan warhain armahani
 hylkäsi minun, mielsi muihin.
 — — Missä liene korpin kynä
 tätä jälle tunnustaani.
 Mindan' oli sangen sairas,
 powen' olis' pakahnut,
 sydän muuttunut sydeksi,
 jos ei olis' muita ollut
 mulla tallella tydyistä,
 joill' on rinda rakkahambi,
 aamu-rusko poski-päillä.

Kaipausta ja lohdutusta.

Oritessa ystäväisen,
 tytön minuun tytyväisen
 ihmisellisesti
 tunsin totisesti
 sydämessä suruissas
 kovan kaipauksen;
 mutta maljan pohjaisessa
 löysin lohdutuksen.

Putellille.

Ah, ah! pullo, armas pullo!
 heru paljon pisareita,
 itke syystä, itke syystä
 ylä-kyllin kyyneleitä
 katterina karpaleina,
 itke surussa, ilossa;
 salli juosta joken suonden
 kiuwan kaulan kasteheksi,
 kauan wuotaa wiinan wirrat
 meille elämän mereksi.

Hiljain naineille.

Sulle suon ja toiwottelen
 minä, paras pari-kunda,
                     wähän unda,
 paljon iloa iässä.

Wanhendukai waiwatoina,
 hedelmittäi hekumassa
                     rakkaassa
 onnen suojaassa suloisen.

Että ikään wäsymätä
 lastennekin lapset sitte
                     näkisitte
 leiwän wieresää leipään.

Toivotus nuorelle vaimolle.

Koskan kuitengin sinulle
 taidan toivottaa vapaasti,
 ehk' et sitä ennen suonut,
 sekä lasten siunausta
 että iän enennystä,
 siis mä toivotan sinulle
 vuotta vuosien perästä,
 paljon lapsia paraita,
 lijaks' leipää lapsillesi.

Nimi-päivän lahja.

O! mun kulta-omenani,
 mesi-marja mandereella,
 jonga nimi joka hetki
 ombi huuldeni huvitus.
 Nimi-päivänä paraana
 minä wakaan waroituksen
 poisin lahjaksi sinulle:
 Älä luota luulos kautta
 kauneutes katsannossa,
 älkä ihanaan ihoosi;
 veri jääksi jähtymäinen
 suonissa on seisahdawa,

puna-postket lafästumat,
 iho maassa mätäneepi;
 se on sinun siweydes,
 jos' ei jähdy, jos' ei jäädy,
 eikä mullassa mätäne.

Omenasta.

Naiset Ewan ensimmäisen
 elämästä
 paljon moitellen puhuvat,
 että mieltyi äiti parka
 omenahan,
 sitä hartaasti hypisti;
 Mut' ei tutki tyttäremme
 tapojansa
 itse tarkalla tavalla;
 moni kooko täysin kourin
 kahmaloonsa
 nytkin oksat ja omenat.

Kielletystä puusta.

Ei ol' ihme Adamista
 endisestä,

Karjas kaikilla ajoilla,
joka autti tamma-joukot
lihan sijasta himosta.

Hulivili.

Hulivili, viekas poika,
monen konstin koettaja,
kulki muinen kuutamolla,
etsi, tapas' etsittävään,
talon tyttären iloisen,
ihanaisen istumassa
kamionsa kynnyksellä,
koska isänä, emänä
oli uupunut uneensa.
Hulivili händä ensin
tervehdäapi tuttavasti.

Sanat syttyivät sanoista,
jutut juurtuivat jutuihin,
siitä kasvoi kansa-puhe.

Ehkä sulsi syvän-meri,
rinda naitawan naputti,
ruvenneena rohkeaksi
tyttö kuitengin tyshyppi:
kukas olet, kulkemainen?

Tähän vastaa wakkaisena
 Guliwili wiekkahasti:
 Guliwili, hyvä nimi,
 ombi mainittu minulla,
 minä olen oivallinen
 päivä-töiden tekiäksi,
 minä olen merkillinen
 mestari mun konstissani,
 joka jaksan iahhatella,
 olen suutarin sukua,
 kairvon kairwaja sywemmän,
 minä taidan takoakin
 waikka tyhjän watsan päällä,
 — — anna työtä tehdäkseni;
 työ on taitoni todistus.

Tyttö.

Mene mestari kotias;
 Konstis ovat kelmottomat.
 Älä miellytä minua,
 Guliwili, hullun töihin;
 sekä isän' että äitin'
 siitä mulle suuttuisivat.

Guliwili.

Ei ne kuule kumbainengan,
 josma taitawan tavalla,
 sulle ruupeen raatäriksi.
 Ongos uutta ommellani,
 taikka waate ennen tehty
 ratkottawa riemuifesti?

Tyttö.

Tyhmä se on taitavaksi,
joka ratkoo joutilaana,
työnsä lijaksi lisääpi.

Hulivili.

Liika ombi opetukses;
vielä tässäkin wirassa
olen itse Oidermannin,
elän neulani nenällä.
Vanha waate ehjänäkin
ombi ensin ratkottawa,
sauma siellä, toinen täällä,
ett' on ommella parempi,
tehdä ahtaan awaraksi.
En mä kaipaa kynnilläätän
pimeyttä poistamahan.
— — Mit' on työtä tehtäväksi?
Eikös ole ystävällisen'
edes paitas paikattawa?

Tyttö.

Rauan pitää pujan paita,
jonga paikka pahendaissi.

Hulivili.

Paikka ehjässä pysyypi,
ehjä pitää paikattuna.

Tyttö.

Wiettelä, willitsiä!
 Tuka sinun sillä lailla
 ombi kätttänyt opisfa?

Huliwili.

Luondo kaski, nuoruus kättti,
 olen kuullut kumbaistakin.

Tyttö.

Oikon kaitki oma syysi,
 jos sun tahtos tapahtuupi.

Kuules, kuinga wiefasteli
 wielä tyttö wieteldynä,
 ehk' on sydän syttyneenä,
 hengi kätppi helpommasti;
 silmät päässä pyörrähtiwät,
 weri lämbis' rinda-luissa,
 wieris' suonissa sulasti,
 tyttö tuli hembeäksi,
 päästi miehen päiwä-työhön.

Luondo wiepi wietteleepi;
 katso tyttäres tapoja.
 Wältä waara tilaisuuden;
 wälttämätön ombi waara
 hembeyden hetken alla;
 neula on jo neljän pijan
 paidan paikannut monesti.

Pojan Laulu Tyttönsä.

Tule tänne, tule tänne, tyttö toivovainen,
 onnen aika ombi meillä aivan ihanainen;
 rind' on rakas minulla,
 sydän sulaa sinulla.

Itäwä on yksinänsä olo maamme päällä,
 kumppanita kuljestellen turha kaikki täällä;
 tule tänne, tutkawan',
 jota ratki rakastan.

Sydämessä suloisessa, armas ystäväisen,
 kannan minä sinun kuvas kauan iästäväisen;
 rindas on tuu rakkaus,
 nimes huulden huwitus.

Minun majan ombi tuolla tosin matalainen,
 mutta sydämen' on täällä warsin sulawainen;
 mesi-marjat kaswawat
 majan luona makeat.

Koivistokin siellä kaunis ombi kaswawainen,
 jossa ilo aldis meille ain' on ihanainen;
 onnen mesat wenywät
 lumesakin leweät.

Laulu Rakkaudesta.

Elämä on ihanainen aina yhdessä;
 rinda rakastawa,
 riemu rustottawa
 Kumppanina kävelewät käsi kädessä.

Luondo luodut yhdistääpi tällä tavalla;
 lindu lendäväinen,
 rakas, riendäväinen
 Kohta idytaa kumppaninsa koivun oksalla.

Suloinen on Suomen maakin rakkaudelle;
 lumi, jää ja hyhmä,
 Tammi-Kuungin kylmä
 ei ne ole esteheksi ystävähyhdelle.

Rosk' on kulba, kaunis tyttö, kumppani-
 namme,
 lämmin lumesäkin,
 ilo itkusäkin
 ombi alla Otawangin rakastaisiamme.

Raima-Laulu.

Miesän lindu laulawainen,
 suloisesti soittawainen,

opetus on oksalla
rakastamaan riemulla.

Poika opin ottawainen,
tyttö miestä toiwowainen
yhdistävät itsensä
kumppaniksi keskensä.

Rinda-luiden lämmitessä,
weren sulan wieritesä
matalakin majainen
suojana on suloinen.

Ehkä talwi tandereilla
haldia on haljenneilla,
rakkaus on rinnassa,
palawana pomesä.

Riemuitessa nuoren rinnan
owi auki onnen linnan
ombi vielä wanhasä
toiwon yrtti-tarhasä.

Ystäwyys on yksinänsä
kumppanilla keskenänsä
aina elon enennys,
onni-päiwän pidennys.

Kewä-Laulu.

Uika on armas, Suomikin suloinen,
lohdutukseksi sullekin suruinen.

Heitä pojes murhe musta,
taimas tarjoo humitusta;
riemun päiwät pidennä,
huolen hetket lyhennä.

Onni on runsas kaikkilla kerailla,
 vaikutus vahva auringon säteillä;
 kost' on valo koittawainen,
 lämmittävä, loistawainen,
 riemun päivät pidennä,
 huolen hetket lyhennä.

Lakastuksesta luondo on palannut,
 kera jo kaunis autuuden awannut.

Kuules, kääki kulkuaapi,
 katso, keto kukoistaapi;
 riemun päivät pidennä,
 huolen hetket lyhennä.

Luojalle luonnon ihanan, awaran,
 isälle ilon, tuojalle tawaran,
 kanna kiitos kunniassa,
 harpun, huilun huminalla;
 riemun päivät pidennä,
 huolen hetket lyhennä.

Isän ja Pojan Laulu.

Poika. Mistä Suomi leivän saa,
 kuin on kylmä koko maa?
 Isä ukkoisen'!

Isä. Kyllä velho meille tuo,
 mitä joukko syö ja juo,
 Pekko poikaisen'!

Poika. Kukas hallan hävittää,
 joka viljan vähendää?
 Isä ukkoisen'!

- Isä. Luondo ilman lämmittää,
työmme pellon pehmittää,
Pekko poikaisen'!
- Poika. Raskas yksin omi työ,
suuri perhe paljon syd,
Isä ukkoisen'!
- Isä. Perhe talon perustaa,
raskas työ sen rakentaa,
Pekko poikaisen'!
- Poika. Wähättääpi wahwa työ,
peljättääpi talwen yö
Isä ukkoisen'!
- Isä. Työssä voima wahvistuu,
ydellä rinda rakastuu,
Pekko poikaisen'!

Jälki-puhe.

Mitäs luulet, lukiani,
lapsistani,
runoistani rakkaista
alla ahtahan pukunsa,
kosk' on kaapu hyödyntäksen
huvitäksen
heillä halpa ja lyhytkin
puutostensa peittehenä?
Mitäs luulet, laulajani,
lapsistani,
jotka minä joutilaana
täskin maata kulkemahan

~~318. III. 92.~~

From. haur nok. 1.

MB 9574

x

